

Aanvullingen op de catalogi

Een numismatisch boek is volgens mij maar zelden langdurig volledig, zeker als het boek ook nog een catalogusgedeelte bevat. Waarschijnlijk is een catalogus in het algemeen slechts een beperkte tijd compleet te noemen. In dit artikel enige aanvullingen op recent verschenen publicaties.

Hybride slag van een gevangenisgeld van 5 cent en een gouden negotiepenning van 10 gulden 1851. Koper, 22,7 mm, 4,27 gram (foto's: Künker veiling 393 kavel 3594)

proefslag in zilver NNC 1994-2686

Bakenloden en huisgeld

Op 13 april 2021 is de verkoop gestart van mijn boek over bakenloden.¹ Op dit moment, november 2023, zijn er al 14 aanpassingen gedaan in het catalogus gedeelte. Het betreft gelukkig geen onjuistheden, maar twee nieuwe typen en andere waarden of dateringen. Door de uitgifte in eigen beheer volgens het *printing on demand*-principe zijn de aanpassingen snel te verwerken in het basis boek bij de drukker en krijgt een nieuwe koper altijd een, voor dat moment, up-to-date boek in handen. Maar wat nu als je al een boek in huis hebt? Omdat ik een eigen website beheer worden aanpassingen direct kenbaar gemaakt op de hoofdpagina en is de aangepaste pagina in pdf-formaat te bekijken en indien gewenst te printen.

Een ander voorbeeld is het boek *Het huisgeld en de penningen van de Maatschappij van Weldadigheid en de Rijksgestichten 1821-1871*.² Dit boek bevat een uitgebreide catalogus. Na de voltooiing zijn er weer nieuwe munten tevoorschijn gekomen en nieuwe inzichten ontstaan. Om deze aanvullingen niet te laten wachten tot een tweede

proefslag L. Schulman L.Sch. 417

druk bestaat de mogelijkheid om het catalogus-gedeelte actueel te houden via een pdf op de website van het genootschap.³

Gevangenisgeld

Op 30 september 2023 is tijdens de najaarsbijeenkomst van het genootschap in Deventer het boek *Het gevangenisgeld van het Koninkrijk der Nederlanden 1823-1861* uitgereikt.⁴ Ook voor dat boek – uitgegeven dankzij Heritage Auctions Europe – zijn er aanvullingen. Op 27 september 2023 is door de firma Künker in Osnabrück namelijk onder kavel 3594 een bijzondere hybride proefslag in roodkoper geveild, van 22,7 mm en 4,27 gram. Voor de ene zijde is gebruik gemaakt van het stempel voor de gevangenis munten van 5 cent en voor de andere zijde dat van de gouden negotiepenning van 10 gulden uit 1851 (Schulman 677).

Op pagina 131 van dat boek schrijven Wiebe Nijlunsing en ik onder catalogusnummer WO2.4t dat de verblijfplaats van deze proefslag onbekend is. In de veilingcatalogus van Künker wordt echter vermeld dat er drie exemplaren bekend zijn. Maar waar dan? De veiling vond plaats in samenwerking met de firma Laurens Schulman bv. Yvette Schulman schreef mij in een reactie dat er twee exemplaren in de Nationale Numismatische Collectie (NNC) liggen en één in een particuliere collectie. En inderdaad, onder nummer HNM-06469 is een proefslag in koper opgenomen in de NNC en onder nummer HNM-06468 wordt zelfs nog een proef in lood/tin vermeld. Beide penningen staan online in het handboek van Laurens Schulman als nummer LSch.557 en de variant in lood/tin als LSch.557a.⁵

Ook van type WO2.4q was de verblijfplaats ons onbekend maar lag de oplossing in de collectie van de NNC en in de online catalogus van Laurens Schulman. In deze gevallen is de stempel van de 5 cent gevangensmunt gecombineerd met de voorzijdestempel van de negotiepenning van 10 gulden (Sch. 678a). Er is een proefslag bekend in zilver, NNC inv. 1994-2686, LSch.558 en brons NNC inv. DNB-01453, LSch.558a.

In de catalogus van Laurens Schulman kwam ik zelfs nog een uniek exemplaar tegen dat wij helemaal niet kenden en omschreven staat als 'ontwerp voor een stuiver'. Het betreft LSch.417 met op de voorzijde het hoofd van koning Willem II naar rechts met 'IP. SCHOUBERG. F.' op de halsafsnode. Op de keerzijde de waarde aanduiding 5 / CENTS. binnen een parelrand. Gladde rand, vgl. Sch. 677 en 678. Materiaal koper, diameter 22,5 mm en een massa van 4,64 gram. Vermoedelijk is voor dit ontwerp de voorzijde van de negotiepenning van 10 gulden LSch.376 gebruikt en voor de keerzijde wederom de stempel van de 5 cents strafgevangenis (WO2.4, Sch.483bis). Er is een sterke overeenkomst met de 5 cents-proefslagen in koper onder Willem III. Dit exemplaar is afkomstig uit de collectie Ferrari en op 24 april 2000 geveild door Laurens Schulman bv, kavel 1067 en bevindt zich nu in een privécollectie.

Voor veel lezers is een boek 'in handen' toch wel de prettigste manier van lezen, maar met bovenstaande voorbeelden hoop ik te hebben aangegeven dat, zeker in het geval van catalogi, het internet toch weer een uitstekende aanvulling kan zijn. ○

negotiepenning	materiaal	gevangensgeld	Jacques Schulman	Laurens Schulman	NNC
Willem II	koper	-	-	417	-
1851	rood koper	WO2.4t	677	557	HNM-06469
1851	lood/tin	-	-	557a	HNM-06468
Willem III	zilver	WO2.4q	678a	558	1994-2686
Willem III	brons	WO2.4q	678	558a	DNB-01453

Concordantielijst van proefslagen met op de keerzijde 5 CENTS.

Noten

1. Kussendrager, Alex (2021) *Bakenloden. Voor een veilige route door de Noordelijke-Nederlanden* (z.p.).
2. Nijlunsing, Wiebe (2022) Het huisgeld en de penningen van de Maatschappij van Weldadigheid en de Rijksgestichten (1821-1871) *Numismatica Neerlandica 1* (Herent).
3. <https://koninklijkenootschap.nl/publicaties/raadpleging-10-december-2023/>.
4. Nijlunsing Wiebe & Alex Kussendrager (2023) *Het gevangensgeld van het Koninkrijk der Nederlanden 1823-1861* ('s-Hertogenbosch).
5. Schulman, Laurens: Handboek. Overzicht van de Nederlandse munten van 1795-2001, op: www.laurensschulman.nl/database/raadpleging-10-december-2023/.